

un projecte d'espaiperformatiu
curs 2019-2020

Larissa Sansour/Tomas Saraceno

Entonces, ¿cómo podemos re-pensar la representabilidad en tiempos de cambio climático?, ¿cómo pueden contribuir al cambio necesario la cultura visual y las prácticas artísticas y activistas? A groso modo, los creadores visuales realizan en sus prácticas artísticas en línea con la ecología política innumerables aproximaciones a la intersección de las preocupaciones ecológicas, desde el vídeo y la fotografía, desde el documental, el ensayo, el dibujo, la presentación de evidencia forense, de mapas, textos y otros testimonios, desde la representación de luchas indígenas, desde el recuento de lugares en riesgo, o dando detalles sobre acuerdos de multinacionales que ponen en peligro lugares y comunidades, desde la investigación histórica, incluso también desde la alegoría. O exponiendo las prácticas ecocidas y sus costes humanos, animales y ambientales. Como vemos, hay numerosas estrategias formales y mediáticas.

Elena Rosauro (2018:46)

PREGUNTES ORIENTATIVES

Com s'ha estudiat a les escoles/instituts entorn la crisis mediambiental? Quines referències tenim? Com s'aborda a les aules?

De quina manera interactuem amb aquestes problemàtiques?

Com s'estan abordant els conflictes mediambientals des de les pràctiques artístiques? I en els mitjans de comunicació?

De quina manera podem treballar les problemàtiques mediambientals a les arts visuals?

La realització del projecte Vida sostenible ha suposat algun tipus d'aprenentatge entorn a les problemàtiques deribades de la crisis mediambiental? En quin sentit?

OBJECTIUS

Arts Visuals

1. Conèixer i utilitzar els fonaments específics del llenguatge visual i apreciar les seves possibilitats expressives i comunicatives.
2. Discriminar i analitzar els elements morfològics i sintàctics de les imatges i produccions artístiques, així com la seva funció discursiva i estètica.
3. Desenvolupar capacitats interpretatives i crítiques en l'anàlisi de textos o de produccions visuals.
4. Explorar diferents procediments, tècniques de treball i mitjans específics de producció gràfica i del llenguatge audiovisual. Aplicar de manera creativa recursos formals i tècnics.
5. Explorar les diferents concepcions i procediments del dibuix en la creació gràfica actual, especialment en la il·lustració, el disseny gràfic, l'animació i el còmic.
6. Introduir els models formatius en educació artística i d'educació en la cultura visual.
7. Portar a terme un projecte educatiu d'arts visuals sobre vida i sostenibilitat.
8. Generar reflexions sobre l'educació artística i l'educació en la cultura visual.

Temàtics: Vida SOStenible

1. Estimar la natura, tenir-ne cura, conservar, restaurar...
2. Pensar i representar pràctiques de sostenció i regeneració de la vida.
3. Visionar i interpretar diferents manifestacions artístiques que tracten aquestes temàtiques.
4. Explorar i analitzar imatges artístiques i mediàtiques de conscienciació i denúncia, de la crisi mediambiental.
6. Prendre consciència de la responsabilitat personal, social i política davant la degradació de l'ecosistema i dels nous reptes derivats de la biotecnologia i enginyeria genètica.

7. Analitzar les relacions de poder globals (geopolítica) i les lògiques del mercat; i veure quin paper juguen en el deteriorament del medi i maltractament de la vida.
8. Pensar el paper de l'educació davant de tota aquesta problemàtica.
9. Realitzar produccions creatives emprant el dibuix, la il·lustració, la fotografia, les imatges digitals o altres procediments artístics al voltant d'aquestes temàtiques.

ACTIVITATS

Projecte Vida SOStenible

Instal·lació

Participació en el Projecte: Aules contra la Pobresa.

Seminaris.

Concurs de Fotografia. Mirades Pedagògiques.

Concurs d'imatge infantil i juvenil. L'ull Tafaner.

ARTISTES

Kasia Molga, Otobong Nkanga, Tomas Saraceno, Lucia Loren, Gabriela Bettini, Nazia Mestaoui, Larissa Sansour, , Arthur Jafa, Teresa Margolles, Hito Steyerl, Myriel Milicevic...

RECURSOS

WEBS I VIDEOS

Kasia Molga. <http://www.kasiamolga.net/>

<https://vimeo.com/272764788>

<https://vimeo.com/211299558#at=2>

<https://vimeo.com/67006554>

<https://vimeo.com/41818739>

Otobong Nkanga <http://www.otobongnkanga.com/>

Tomas Saraceno <https://studiotomassaraceno.org/>

https://www.ted.com/talks/tomas_saraceno_would_you_live_in_a_floating_city_in_the_sky?language=es

Larissa Sansour <https://www.larissasansour.com/>

<https://www.youtube.com/watch?v=59q3L3tQgYI>

Lucia Loren <http://lucialoren.com/>

<https://palacioquintanar.com/tierras-en-trance-de-lucia-loren/5340>

Gabriela Bettini <http://www.gabrielabettini.com/>

<http://www.gabrielabettini.com/LA-MEMORIA-DE-LOS-INTENTOS>

<http://www.gabrielabettini.com/PRIMAVERA-SILENCIOSA>

Nazia Mestaoui <http://nazihamestaoui.com/>

<https://vimeo.com/134735611>

Hybris: una posible aproximación ecoestética

<http://www.rtve.es/alacarta/videos/metropolis/metropolis-hybris/4283018/>

Metropolis Biennal de Venecia <http://www.rtve.es/alacarta/videos/metropolis/metropolis-bienal-venecia/5296118/>

<http://www.rtve.es/alacarta/videos/metropolis/metropolis-bienal-venecia-2019-ii/5309781/>

Territorios que importan

https://www.youtube.com/watch?time_continue=39&v=ELPE6zWZcck

Anthropocene

<https://theanthropocene.org/film/>

Tal vez no vivamos tiempos tan interesantes (pensando en ecología política en la 58 edición de la Bienal de Venecia). Blanca de la Torre <http://campoderelampagos.org/critica-y-reviews/18/5/2019>

Vuit reflexions sobre la crisi climàtica <https://www.cccb.org/ca/multimedia/llistes-reproduccio/vuit-reflexions-sobre-la-crisi-climatica/222424>

BIBLIOGRAFIA

BRAIDOTTI ROSI (2009). Transposiciones. Barcelona: Gedisa

BRAIDOTTI ROSI (2017). Les posthumanitats a debat. Barcelona: CCCB

BRAIDOTTI ROSI (2015). Lo Posthumano. Barcelona: Gedisa

DEMOS, T.J. Decolonizing nature. Contemporary art and the politics of ecology. Berlin: Sternberg Press, 2016.

KEUCHEYAN, Razmig. La naturaleza es un campo de batalla. Ensayo de ecología política. Madrid: Clave Intelectual, 2016.

ROSAURO, E. Ecologías políticas: extractivismo, sojización y deforestación en la cultura visual del siglo XXI. MODOS. Revista de História da Arte. Campinas, v. 2, n.2, p.33-52 mai. 2018. Disponível em: <<http://www.publionline.iar.unicamp.br/index.php/mod/article/>

GUIES I RECURSOS EDUCATIUS

Greenpeace <http://archivo-es.greenpeace.org/espana/es/Que-puedes-hacer-tu/Participa-desde-el-aula/Recursos-educativos-/>

Guia didáctica: Los límites del crecimiento <https://www.entrepueblos.org/publicaciones/expo-lmites/>

Ecologistas en acción <https://www.ecologistasenaccion.org/13614/recursos-y-lecturas-didacticas/>

<https://www.ecologistasenaccion.org/100218/publicaciones-del-area-de-educacion-2-2/>

El cambio ecológico de la educación <https://www.fuhem.es/2018/01/08/el-cambio-ecologico-de-la-educacion/>

Rocio Silva Santisteban. Mujeres y conflictos ecoterritoriales. Impactos, estrategias, resistencias. https://www.entrepueblos.org/wp-content/uploads/2018/03/Mujeresyconflictos_Convenio -2017.pdf

ORGANIZACIONS I COL·LECTIUS

Ecologistas en acción <https://www.ecologistasenaccion.org/>

Greenpeace <https://es.greenpeace.org/es/>

WWF <https://www.wwf.es/>

Contra el diluvio <http://contraeldiluvio.es/>

El cubo verde <https://elcuboverde.org/>

GLOSSARI

antropocèntric

antropocè

androcèntric

biopirateria

biopolítica

biogenètica

biotecnologies

ecologia política /social

geocèntric

geopolítica

enginyeria genètica

neomaterialisme feminista

eco-feminisme

tecnofòbia

Pensar una cultura transgénica, un teatro del desmonte y la fumigación, es pensar un lenguaje artístico que nos permita percibir y tomar conciencia de que la maquinaria del agronegocio articulada con el poder financiero imponen un régimen de sensibilidad basado en la ceguera, un orden social fundamentado en todo aquello que somos obligados a no ver.

Molinari (2017)

Otobong Nkanga